Fadderrollen

En refleksjon om hvordan det kan legges bedre
til rette for fadderskap i Den norske kirke

Av Marit Sofie Teistedal Vikre

Kateket i Tysvær og Boken, Svartmyrvegen 15, 5565 Tysværå, marit-sofie-teistedal.vikre@tysver.kommune.no

INNLEDNING

Hvordan kan kirken bidra til å styrke fadderrollen? Menigheten og hjemmet har tilgang til hverandre gjennom dåpsregister, dåpssamtale og invitasjon til trosopplæringssamlinger og kontinuerlige tiltak i menigheten. Fadderne som den tredje part i trosopplæringsansvaret kan oppleves mer utydelige i samarbeidet. Utgangspunkt for artikkelen er min masteravhandling med tittelen: «Et bidrag til en fadderteologi.»¹ Fadderskap og tradisjon, frelses- og skapelsesperspektivet og nettverksteori danner grunnlaget for hvordan kirkens etablerte fadderordning og mandat har utviklet seg til å bli i praksis. I avhandlingen ble kirkeledere og prester spurt om hvordan kirken forstår sin fadderteologi. I intervjuene ble informantene utfordret i spørsmål om fadderne og deres rolle relatert til hjemmet, og til trosopplæringen i menigheten.² Informantene fikk spørsmål om hvilken fadderteologi det er i Den norske kirke (Dnk). De ble utfordret til å komme med innspill om en fremtidig fadderordning som kan skape større mening for fadderne som ressurs, rettet inn mot barnet de har medansvar for å følge opp. Mitt mål er ikke å gi dårlig samvittighet til fadderne, men trekke frem hvordan kirken med sitt mandat kan styrke, anerkjenne og løfte opp fadderrollen for å få fram det potensialet som ligger i denne gruppa medarbeidere på en bedre måte. Med bakgrunn i min studie reflekterer jeg i denne artikkelen over hvordan informasjon og kontakt i forbindelse med dåp kan forbedres og endres. Jeg går nærmere inn på temaet fadderteologi, og avslutter med å se på hvordan fadderne i større grad kan involveres som ressurs overfor fadderbarn, hjem og menighet.

Kirkens Etablerte Fadderteologi

Fadderordningen og kirkens mandat er nedfelt i dåpsliturgiens fadderløfte og i «Alminnelige bestemmelser». Dåpsliturgien uttrykker at fadderne er medarbeidere og medansvarlige for barnets trosopplæring, inkludert å vise omsorg. Dette handler om at frelses- og skapelsesperspektivet samhandler i fadderskapet (Gjesdal

1 Fadderteologi: Teologien om faddernes rolle i forbindelse med den kristne dåp, og oppfølging av dåpen gjennom trosopplæring.

2 Fadder: «En fadder er et vitne som har et ansvar. Fadderne skal være vitner om at barnet er døpt med en kristen dåp. De lover også å be for barnet og lære barnet å be. Dessuten skal fadderne hjelpe barnet til å bli kjent med bibelfortellingene og oppmuntre til å gå til nattverd» (Den norske kirke, 2014)

2007:17). Dåpsliturgien for Dnk fra 2017 er tydelige på faddernes medansvar. Når faddere og foreldre reiser seg før dåpen, blir det slått fast at de er vitner til at barnet er døpt med en kristen dåp, at de har et hellig ansvar som innbefatter omsorg og forbønn, og at de har ansvar for å hjelpe barnet til å vokse i troen gjennom Guds ord og nattverd. Når man er medlem i Dnk, kan man velges som fadder. I «Alminnelige bestemmelser for dåp» fastsatt av Kirkemøtet i 2011, finner vi følgende fem punkt for barnedåp som understreker ansvarsområdene til foreldre, faddere og menighet:

- «1. Det er en forutsetning for dåp av barn at de oppdras i kristen tro. Når barna blir døpt, skjer det derfor i forventning om at de får delta i trosopplæring i hjem og kirke. Foreldrene har hovedansvar for dette.
2. Den norske kirke regner med at den som er medlem i kirken, melder barnet sitt til dåp. Barnet bør så sant det er mulig, døpes før det er fire måneder gammelt.
3. Dåp meldes i god tid til menighetskontoret der barnet bor. Presten, eller en annen på prestens vegne, skal ha samtale med foreldrene om dåpen og dåpsliturgien før dåpen finner sted.
4. Barnet skal ha minst to faddere, og de må ha fylt 15 år. Foreldrene kan ikke være faddere. Minst to av fadderne må være til stede ved dåpshandlingen.
5. Fadderer påtar seg viktige oppgaver med å gi barnet opplæring i den kristne tro, og de må velges med dette for øye. Som faddere kan det bare velges personer som er medlemmer i Den norske kirke, eller andre kristne som ikke forkaster barnedåpen. Presten ser til at valget av faddere svarer til disse forutsetningene. Dersom det oppstår spørsmål om å utelukke som fadder et medlem i Den norske kirke som har fylt 15 år, skal saken forelegges biskopen.» (Kirkerådet 2011:5.17)

Materiell i trosopplæringen er også en del av dagens fadderteologi. Fadderne oppfordres til å tilføre materiell til hjemmet. Materiellet kan være et bidrag til å følge opp den dømte, med tanke på fadderløftet og omsorgsaspektet. IKO har vært og er en sentral bidragsyter til å styrke og holde sammen den skapelsesteologiske og frelsesteologiske siden ved fadderskap. IKO har utarbeidet praksisrettet materiell som kan gis til fadderbarna, i tillegg til å gi ut bøker og hefter til inspirasjon for faddere.

METODE

I studien ønsket jeg å få frem hvordan informantene kombinerte teologisk kunnskap med den pedagogiske virkelighet i sin hverdag. Alle informantene var teologer. Fem var prester i utøvende stilling, og tre var kirkeledere. For å få frem nyanser og resonnementer, valgte jeg kvalitativt intervju som metode (Everett og Furse 2012:68). Jeg utviklet to intervjuguider som var tilnærmet like, både innholdsmessig og tematisk. Årsaken til dette var at jeg ønsket å sammenlikne alle de åtte teologene, samtidig som eventuelle ulikheter mellom prester og kirkelederes uttalelser og erfaringer kunne utdype problemstillingen. Informantene holder til i ulike steder av landet, og jeg har benyttet mitt nettverk i Dnk for å hente inn dette utvalget. Aldersspennet på informanter er fra 28 til 67 år.

Faddernes plass i trosopplæringen

Faddere før dåp

Prestene som blir intervjuet, prioriterer ikke informasjon til fadderne i forkant av dåp. De kjenner til at det deles ut faddermateriale, men dypere kjennskap til innholdet er uklart. Det ser ut til at kontorpersonalet tradisjonelt sett har en nøkkelrolle i formidlingen av faddermateriell. Prestene er ikke selv delaktige i prosessen med fadderhilsener og informasjon i forkant av dåp, og er dermed lite orientert om hva som blir sendt ut. Et par av menighetene sender ikke ut materiell til fadderne.

Det kommer frem i intervjuene at fadderne vanligvis er familie og venner som dåpsfamilien har tillit til. Det handler om å gjøre stas på slekta, og oppfattes som et ærefullt oppdrag.

Det pekes på at tillitsforholdet til fadderer er viktigere enn å finne en fadder som spesifikt bidrar i trosopplæringen. Følgende utsagn fra en informant kan være representativ for spenningen mellom de verdslige og åndelige sidene ved fadderoppdraget:

«Jeg tror at vi må være så pass realistiske at primærmålet for mange ikke er det kirkelige. Jeg tror bevisste kristne kan være opptatt av at du har noen som kan be for en, men jeg tror det går mye på tradisjon, og litt på ære, altså det er liksom en gest. Jeg tror også noen kombinerer de to løsningene. Sånn har vel vi også gjort. Vi kommer ikke utenom. Vi kan ikke plukke ut bare de som folder sine hender i en familie. Du må ta flere.»

Dette viser at tradisjoner kan gjøre det vanskelig å forbigå familiemedlemmer i faddervalget, selv om de sannsynligvis ikke vil ivareta de kirkelige forventninger om opplæring i trospraksiser. Flere av informantene trekker også frem verdien av omsorgsaspektet. Det blir nevnt at tillitsforholdet til fadderer er viktigere for

mange enn at vedkommende spesifikt bidrar til trosopplæringen. Informantene ser det også som et dilemma at faddervalget foregår før dåpssamtalen. Faddervalget er allerede gjort, og det er ikke lenge til dåpen. Dermed blir det vanskelig for presten å bidra til endringer i faddervalget. Gjennomgående gir informantene uttrykk for at det er seint å gripe inn i faddervalget når dåpssamtalen finner sted. Materialet viser også åpenhet for å avvike fra retningslinjer om hvem som kan være faddere. Det er viktigere å trygge foreldrene i dåpssamtalen om at fadderne de har valgt, er gode nok medarbeidere for Gud. Det blir uttrykt at fadderne er velkomne til dåpssamtalen dersom de har lyst, men det er ikke noe system på det.

Faddere og trosopplæring

Informantene er enige i at foreldrene er hovedansvarlige for trosopplæringen, med basis i foreldreretten. Dette samsvarer også med foreldre–barn–relasjonen som ut fra en teologisk tankegang er en gudgitt ordning (Evenshaug og Hallen 1997:47–49 og 52). Det er likevel nyanser i svarene som gis når det blir spurt om hvem som har hovedansvar for trosopplæringen. En av informantene understreker at foreldrene avgjør hva slags religiøs oppdragelse barna skal få. Når foreldrene sier ja til å delta i det kristne fellesskapet som er kirkens nettverk, så har de gitt tillatelse til at kirken og fadderne kan være samarbeidspartnere i trosopplæringen. Det blir også trukket frem at kirken burde være tydeligere på betydningen av å be for barnet. Man kan be uavhengig av om man er sammen ofte eller sjelden. En informant nevner fadderne som en veldig viktig ressurs, og sier at i noen tilfeller er faddere de eneste som ber for barnet. Enkeltmenneskets betydning for å vekke til tro, løftes også frem. To av kirkelederne sier at kirken kan være tydeligere i forventningene til faddergruppa med tanke på fadderløftet. En av dem sier likevel at kirken ville kommet langt dersom folk ikke bare sa ja til å følge opp dette, men også forsto hva det innebar. Fadderne som frivillige medarbeidere blir nevnt som en måte å løfte frem fadderne på, og det blir også foreslått å lage en digitalisert systematisk registreringsordning for fadderne. En av informantene betviler likevel kirkens kapasitet til å få dette gjennomført. Fadderne som rollemodeller og forbilder ved sin totale livsførsel blir løftet frem som en del av oppdraget som fadder. Man blir en modell på godt og vondt. En informant foreslår at en del av trosopplæringen kan være å synliggjøre fadderne ved å invitere dem med på trosopplæringstiltak. Samtidig bør kirken være tydeligere i sin forventning til fadderne. Prestene som lever tett på menighetene, gir entydige svar om at kirken i liten grad regner med fadderne som medarbeidere i trosopplæringen. En av prestene sier raskt og uten betenkning: «Nei, jeg tror ikke vi regner med de i det hele tatt.» Ved spørsmålet om hvordan Dnk ivaretar fadderne svarer den samme presten: «Vi gjør jo ikke det heller.» Fadderne fremstilles av informantene som et slags usynlig støtteapparat som kirken ikke involverer seg i og regner med.

Fremtidens fadderordning

Samtalene i intervjuene gir grunn til optimisme med tanke på utviklingsmuligheter for å inkludere og involvere fadderne i større grad enn hittil. Informantene kommer med refleksjoner og konkrete forslag til hvordan dette kan gjøres. Et av de konkrete innspillene er å føre fadderregistre:

«Altså, jeg ble litt gira nå til å lage mapper i Medarbeideren med alle faddere som ... Vi lager jo mapper med kontaktinformasjon til alle som blir døpt på et år, hvor foreldrene får mail. Hvorfor ikke lage en egen mappe med fadderne og. Så kan man sende ut egen informasjon til dem.»

Et annet forslag er å arrangere en fadderfest mot slutten av året, i etterkant av dåpen. På festen kan det gis informasjon om hva det er å være fadder, og dette kan også skape økt bevissthet hos kirkens ansatte til å trekke fadderne inn i trosopplæringen. En prest foreslår at det lages en oppskrift:

«Hvis kirken gir tydeligere beskjed om hva slags rolle faddere har, så tror jeg du kan få en fadderteologi hvis fadderene er mer bevisst på hva slags arbeidsoppgaver de har. Hvis man står som fadder, så skal du be Fadervår for barnet, du skal gå i kirka med det en gang i året, du skal sende kort en gang i året. Så blir jo det på en måte en liten oppskrift på hva fadderene skal gjøre.»

Et annet element som kommer frem, er at de som har vokst opp etter at trosopplæringsreformen kom, har bygd opp et nærere forhold til kirken enn tidligere. For mange er kirken et miljø de kjenner seg hjemme i. Her kommer det forslag om at fadderne kunne ha bidradd mer enn før dersom man fikk til en kulturendring. En av prestene er opptatt av å utfordre konkret på en varm og trygg måte hvordan man kan vise omsorg ved å be, og oppfordre til å følge opp fadderløftet. Kirkelederne er mindre konkrete enn prestene, men oppfordrer likevel til å gi fadderne konkret hjelp, oppfølging og materiell, slik at kirken fremstår som troverdig og mener det som blir sagt. Det nevnes at fadderne mangler språk for tro. Kirken må ikke stille for høye krav til fadderne der man kun ser fadderoppgaven fra en åndelig synsvinkel: «Det man bør unngå er jo at man setter enda høyere krav, slik at folk kvier seg for å bli fadder eller man kvier seg for å døpe barnet sitt fordi man vet at kirken har store krav til faddere.» Videre blir det nevnt at kirken bør øke bevisstheten om fadderskap, ved å utvikle fadderteologi og fadderstrategi. Flere informanter er inne på at fadderteologien bør utvikles gjennom trosopplæringsarbeidet, som de hevder er den viktigste arenaen for menighetsutvikling. Dette må også inn i trosopplæringsplanen som en bevisstgjøring. Alle informantene bekrefter at en fadder kan gjøre en forskjell gjennom konkret

omsorg eller omsorg i bønn, selv om man har geografisk avstand. Uansett kan fadderne være nøkkelpersoner for sine fadderbarn.

REFLEKSJON OM HVORDAN DET KAN LEGGES BEDRE TIL RETTE FOR FADDERSKAP I DEN NORSKE KIRKE Informasjon og kontakt i forbindelse med dåp

Det kommer tydelig frem i mitt materiale at prestene kjenner til prosedyrene rundt dåp, men har lite konkret kjennskap til innholdet i det som sendes ut av materiell. Det meste av den etablerte fadderteologien er kjent, mens det er lite fokus på innholdet av det som formidles til hjem og faddere i forkant av dåpssamtalen og dåpshandlingen. Hvem er det da som bestemmer hva som skal sendes ut? Med tanke på utviklingen av kirkelig undervisning gjennom trosopplæringsreformen, er det ikke usannsynlig at kateket eller menighetspedagog har drøftet materialvalg i aktuelle faggrupper og utvalg (Hauglin, Lorentzen, Mogstad 2008: 202). Dette er artefakter som er en del av et nettverk av mennesker og av ikke-mennesker (Larsen 2010:60). Når folk ringer til kirkekontorene, blir også de som jobber administrativt, sentrale brikker i informasjonsarbeidet. De fleste foreldre og faddere i dag orienterer seg på internett for å innhente nødvendig informasjon, og derfor er det viktig at det blir tatt på alvor fra kirkens side hva som formidles ut, både av konkret materiell, men også hva som ligger på kirkens nettsider. Det vil derfor være nødvendig å bevisstgjøre prestene til å delta aktivt med sin teologiske ballast i tverrfaglige fora der det avgjøres hva kirken skal formidle til fadderne. Dette handler om helhetlig tenkning der informasjon, dåpssamtale og dåpshandling henger sammen, og der relasjonsbygging også er et element. Det gis også signaler i intervjuene som viser at kirkelederne ikke er godt nok orientert om hvordan informasjon ved dåp foregår i dagens kirke. Med tanke på deres overordnede ansvar, kan det være av betydning å bevisst se til at materiellet som tilbys, er godt teologisk fundert. Faddernes rolle bør også inkluderes i dette. Et innspill til kirkens ledere kan være å arrangere kurs og opplæring om fadderrollen for ansatte. Mangelfull informasjon kan være et dilemma, både med tanke på faddervalg, og kunnskap om dåp. Det betyr ikke at foreldre som har lest om dåp, nødvendigvis har fått med seg faddernes forpliktelser når de møter til samtale med presten. Da er det ikke enkelt å være den som bør konkludere med at faddervalget ikke kan godkjennes. Det må tilføyes at dette er en sjelden problemstilling, men dagens ordning legger heller ikke opp til at presten på en god måte kan følge opp sitt ansvar dersom det er aktuelt. Utfordringen til kirken er hvordan vi skal klare å få ut informasjon på et tidligere tidspunkt. Her vil kontorpersonalet i kirken være nøkkelpersoner til å besvare spørsmål om faddervalg. Kirkens nettsider, menighetsblad, babysang og andre utadrettede fora kan også bidra til å formidle informasjon om faddervalg.

FADDERTEOLOGI

Dagens dåpsliturgi har videreført at fadderne både har et kristent oppdrageransvar, en vitnefunksjon og et omsorgsansvar (Lerheim 2017: 448). Her ser man omsorgsaspektet på den ene siden og trospraksiser på den andre siden. Dåpsliturgien peker på ulike sider ved fadderskap som inkluderer og støtter et mangfoldig fadderskap. I et av intervjuene ble det sagt at det ikke er nok faddere som proklamerer troen tydelig til å dekke opp alle de døpte. Samtidig kommer det en annen refleksjon fra den samme informanten om at det er mange som bærer med seg tro, selv om de ikke gir signal om det utad. Her kommer det mer tydelig frem hvordan skapelses-teologiske og frelsesteologiske sider ved fadderrollen går hånd i hånd. Mange som tilhører Dnk, kjenner på en sterk tilknytning til sin kirke med fundament i tradisjon og kultur, og bærer også med seg usynlig tro. Det kan ikke være kirkens mandat å vurdere hvor sterk eller svak troen er, men bør heller være en oppfordring til å styrke, lære og legge til rette for tro og trospraksis. I artikkelen «Luthers pedagogiske bidrag» understreker Mogstad følgende: «Samtidig er det fortsatt viktig å holde frem at en ikke kan oppdra til tro, men at kirken må legge forholdene til rette slik at barn og unge kan bli nådd med evangeliet» (Mogstad 2016:294). I praksis vil det si at en fadder kan bidra uansett ståsted. Gud er ikke avhengig av sterk eller svak tro. Kirken har derfor en spennende utfordring med å trygge og utruste fadderne på en god måte, i samarbeid med hjemmet. I noen hjem er foreldrene bevisste på at barna skal læres opp i den kristne tro, og bidrar til å følge opp barnet med trosopplæring både hjemme og i menigheten. Her er det ikke sikkert at fadderne alltid «trenger» å delta aktivt, fordi foreldrene følger tett opp. Samtidig vil det være viktig for barnet å ha flere rundt seg som tar trosopplæringen på alvor. Her er vi inne på nettverkstenkning i trosopplæringen. På grunn av geografiske avstander er det likevel ikke alltid mulig for fadderne å bistå hjemmet så ofte som de gjerne vil. Da kan det være fint å kunne be for barnet. Det er heller ikke alle som har et språk for troen. Det kan oppleves uvant å snakke om tro, delta i kirkelige sammenhenger, og kanskje enda vanskeligere å vite hvordan en skal be. Her har en av informantene et konkret forslag til hvordan kirken kan hjelpe til med dette: «Jeg er sikker på at all bønn virker, så hvis fadderne får en konkret bønn – denne skal du be for ditt fadderbarn – så tror jeg flere ville ha gjort det.» God dialog med fadderne understreker en skapelsesteologisk tenkning som ikke avviser, men bekrefter. Dersom kirken viser at den har forventninger, kan dette gi legitimitet til fadderne om å utøve sin funksjon, og samtidig støtte foreldrene i å utfordre fadderne til å ta del i ansvaret for opplæring av barnet. Dåpssamtalen er også en sentral arena for samtale, og kan være starten på en god relasjon til kirken. Dersom kirken klarer å jobbe videre med relasjonsbygging gjennom barndommen, vil de som vokser opp, ha en arena å utvikle troen i, som også foreldre og faddere kan være delaktige i.

Hvordan involvere faddere som ressurs?

Psykologen Urie Bronfenbrenner var opptatt av at mennesker tilhører en sammenheng, og lever i samspill med familie og samfunn. I sitt arbeid konstruerte han en utviklingsøkologisk sirkelformet modell, som illustrerer hvordan barn og familie tilhører nettverk på ulike nivå.

Nivåene i Bronfenbrenners modell betegnes som mikro-, meso-, ekso-, makro- og kronosystemer (Evenshaug og Hallen 1997:324). Mikrosystemet er den innerste sirkelen der barnet lever i nære relasjoner til familie, venner og nærmiljø. Mennesker i barnehage, kirke og skole kan også høre hjemme her, dersom barnet møter dem i dagliglivet. En fadder som får anledning til å leve nær i barn og unge sitt liv, kan også være en del av dette nettverket. Det forutsetter at foreldrene er åpne for å ha fadderne nær i livet sitt. Ideelt sett kan fadderne dermed utøve omsorg, bidra til å lære barnet kristne trospraksiser, og få delta sammen med barnet i fritidsaktiviteter. I mesosystemet kan mikrosystemene til barnet samhandle, og både her og i systemene med større avstand fra barnet kan også fadderne medvirke positivt. Enkelte ganger kan det siste nivået i Bronfenbrenners nettverksmodell, kronosystemet, bli en utfordring for fadderne (Lenes 2014:16). Det handler om store omveltninger som kan skje i livet, for eksempel skilsmisse, flytting og dødsfall. I slike situasjoner kan det bli unaturlig eller umulig for fadderene å fortsette å ha nærkontakt og beholde sin plass i mikrosystemet. Den andre nettverksmodellen jeg vil ta med her, er en modell hentet fra den nasjonale trosopplæringsplanen «Plan for trosopplæring, Gud gir – vi deler» (Kirkerådet 2010:15). Modellen viser kjernen i trosopplæringsarbeidet og understreker at dette er et felles ansvar for foreldre, faddere og menighet. Disse utgjør et nettverk i livet som skal formidle Guds kjærlighet i Jesus Kristus. Under en av de sentrale dimensjonene, «Samvirke med hjemmet og familien», står det følgende: «Menigheten, foreldre/foresatte og faddere står sammen om oppdraget som oppfølging av dåpen innebærer» (Kirkerådet 2010:27). Planen formidler et helhetlig læringssyn og ulike former for nettverksbygging slik: «Både undervisning og aktivitetsbasert læring, dialog og samtale, gudstjeneste og andre former for erfaring av tro i praksis, deltakelse og medarbeiderskap, samt miljøbyggende samvær» (Kirkerådet 2010: 19).

En helhetlig trosopplæring innbefatter foreldre, faddere og menighet som et trekløver som henger sammen. Foreldrene er krumtappen som sier ja eller nei til at faddere og menighet kan være en del av det hele. For det første må fadderne ha mulighet til å ha kontakt med barnet. Det kan hende at den geografiske avstanden er stor mellom fadder og hjem, men det betyr ikke nødvendigvis at omsorgsaspektet uteblir. Ved å satse på møtepunkter der man får tid til å oppleve noe sammen, kan det bli fine minner og et godt grunnlag å bygge på. Man kan ha kontakt på digitale plattformer, og menigheten kan motivere fadderne til å huske dåpsdagen med en liten hilsen.

Faddernes muligheter til å bidra i barnets nettverk er på mange måter prisgitt foreldrenes åpenhet og invitasjon til å delta i familiens indre liv. Dette er styrt av foreldremandatet, som er fundert i menneskerettighetserklæringen. Vi må heller ikke glemme at det er mange syn på fadderne sin rolle blant foreldre. Informasjon fra kirken er også en aktuell kilde til å følge opp fadderoppdraget. Det kan handle om å dele ut materiell og gi tips til aktiviteter som fadderne kan gi til barnet og hjemmet. Kirken kan også dele ut invitasjon til å delta sammen med barnet på et trosopplæringstiltak, eller være med på eller sponse et leiropphold.

I studien sier informantene at det er ressurser å hente hos faddere som medarbeidere. De etterlyser en endring som kan virkeliggjøre dette. Prestene som lever tett på menighetene, gir entydige svar i intervjuene om at kirken i liten grad regner med fadderne som medarbeidere i trosopplæringen. Her ligger det muligheter og venter på at kirken skal ta tak. Kirkens oppgave må være å bistå og bidra til å utruste fadderne. Da er det en forutsetning at kirken har mulighet til å få kontakt med dem. Som tidligere nevnt kom en av prestene med forslag om å bygge opp fadderregistre for å opprettholde kontakt med fadderne. Dette krever godkjenning fra fadderne, og strukturelle grep. Likevel kan det være en oppfordring til kirkens ledelse om å finne en løsning på å opprettholde kontakt med fadderne fram til for eksempel konfirmasjonen. Det hadde vært ønskelig fra kirkens side å bevisstgjøre og støtte faddergruppa slik at faddere ble styrket og dyktiggjort i sin rolle. Fadderne bør også bli nevnt og regnet med i situasjoner der barn og unge inviteres til kirken. I arbeid med barn forveksles ofte fadderne på skolen som er to–tre år eldre, med fadderne fra dåpen. Mange barn vet verken hva en fadder er, eller hvem som er fadderne sine. De vet heller ikke når de er døpt. Enkle grep kunne ha gjort en forskjell og skapt større bevissthet rundt tematikken. Det er verdifullt for et barn at noen ber for det, og kirken bør bekrefte fadderne som forbedere. Hvordan kan kirken styrke fadderrollen? Vi må erkjenne at fadderne er der, at de er verdifulle, og at de hører til i familie og menighet. Kurs for faddere kan man ha der man bor, selv om fadderbarnet bor langt unna. I trosopplæringsarbeidet ville det ha vært mulig å utvikle et konsept med fadderkurs der kursene kunne bli holdt der folk bor, uansett geografisk bosted for fadderbarnet. Utvikling av ressurspakker og ressursmateriell til fadderne med litteratur, aktiviteter og bønner, vil også kunne gi inspirasjon og trygghet i fadderrollen. Intervjuene viser at kirken mangler en systematisk oppfølging av fadderne, at man har ulikt syn på fadderrollen og at informasjonsflyten er mangelfull.

AVSLUTNING

Fadderne er medarbeidere som kirken foreløpig ikke har regnet tilstrekkelig med i trosopplæringsansvaret. En fadder som får være delaktig i barnets nettverk, kan være en reell samarbeidspartner, og kan gjøre en forskjell. Dette forutsetter

at hjemmet inkluderer fadderer som en del av sitt nettverk, og anerkjenner den oppgaven en fadder har. Fra kirkens side er det viktig å se at faddere kan ha ulik innfallsvinkel til sitt oppdrag, og formidle at fadderne er gode nok enten de har en skapelsesteologisk eller frelsesteologisk tilnærming til fadderskapet. Det er viktig at man som kirke anerkjenner fadderne som gode omsorgspersoner og ressurser i barnets liv, uansett ståsted. Kirkens oppgave blir da å styrke, dyktiggjøre og kanskje supplere fadderne i oppgaven. Det innebærer å inkludere fadderne, samarbeide, nevne dem og regne med dem i alle sammenhenger der det er naturlig.

LITTERATUR

- Den norske kirke. 2017. *Ordning for dåp i hovedgudstjeneste*.
https://kirken.no/globalassets/kirken.no/dap/2017/daapsliturgi_2017.pdf
- Evenshaug, Oddbjørn og Dag Hallen. 1997. *Familiepedagogikk. Oppdragelsens hva, hvordan og hvorfor*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.
- Everett, Euris L. og Inger Furseth. 2012. *Masteroppgaven. Hvordan begynne – og fullføre*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget.
- Gjesdal, Velaug. 2007. *Sammen med denne menighet. Familien i Den norske kirkes dåpsopplæring. Hvorfor og hvordan bør Den norske kirke samarbeide med familien i opplæringen av den dømte*. Oslo: Masteravhandling i kirkelig undervisning, MF.
- Gudsteneste for Den norske kyrkja. 2011. Eide forlag.
- Hauglin, Otto, Håkon Lorentzen, og Sverre Dag Mogstad (red.). 2008. *Kunnskap, opplevelse og tilhørighet. Evaluering av forsøksfasen i Den norske kirkes trosopplæringsreform*. Oslo: Fagbokforlaget.
- Kirkerådet. 2010. *Gud gir – vi deler: Plan for trosopplæring i Den norske kirke*. Oslo: Den norske kirke, Kirkerådet.
- Kirkerådet. 2011. *Gudsteneste for den norske kyrkja*. Stavanger: Eide forlag.
- Larsen, Laila. 2010. *Foreldre sine støttespelerar i trusopplæringa. Nettverket rundt den dømte i ljøs av sosiologisk nettverksteori*. Oslo: Masteravhandling i kirkelig undervisning, MF.
- Lenes, Ragnhild. 2014. *Personalets opplevelse av nærhet og konflikt i relasjonen med barn i barnehagen: Sammenhenger med barnets kjønn, atferdsregulering og sosioøkonomiske bakgrunn*. Masteravhandling, Universitetet i Stavanger
- Lerheim, Birgitte. 2017. «Omsorg, gåve, nåde? Ei drøfting av Den norske kyrkja sin kommunikasjon til fadrar ved dåp.» I *Skapelsesnåde. Festskrift til Svein Åge Christoffersen*. Oslo: Novus.
- Mogstad, Sverre Dag. 2016. «Luthers pedagogiske bidrag». *Prismet* 67(4), 289–298.
- Vikre, Marit Sofie Teistedal. 2017. *Et bidrag til en fadderteologi*. Oslo: Masteravhandling i Kirkelig undervisning, MF.